23.10.2017

Dnro:
1352/04/2017

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

HE 106/2017 vp

Viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Viestintäpalvelut ja -verkot, viestinnän tukeminen (luku 31.40)

Viestintäviraston toimintamenomomentin 31.40.01 määrärahat

Viestintäviraston toimintamenomomentti on valtion talousarviossa nettobudjetoitu. Viraston toimintamenomomentin nettomääräraha on talousarvioesityksessä vuodelle 2018 noin 13,2 miljoonaa euroa. Talousarvioesitykseen sisältyy kahden miljoonan euron lisäys Viestintäviraston tietoturvatoiminnan rahoitukseen. Viestintävirasto on esittänyt merkittävää lisärahoitusta tietoturvallisuuden, toimintavarmuuden ja yksityisyydensuojan varmentamiseksi. Kehittämisehdotuksen mukaan rahoitus kasvaisi asteittain kehyskaudella yhteensä 5 miljoonaan euroon.

Säästöinä talousarvioesityksessä on huomioitu valtionhallinnon yleiset toimintamenosäästöt sekä kilpailukykysäästöt.

Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen 31.40.50

Momentille ei myönnetä uutta määrärahaa vuoden 2018 talousarviossa. Viestintävirasto voi edelleen myöntää tukia aiempina vuosina käyttämättä jääneiden valtuuksien mukaisesti. Hanketta rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnetyistä määrärahoista, joita on jäänyt käyttämättä. Tällä hetkellä tukia on myönnetty n. 50 milj. euroa ja tukia on maksettu n. 32,9 milj. euroa.

Siirto talousarviosta valtion televisio- ja radiorahastoon 31.40.60

Vuoden 2018 talousarvioesitykseen sisältyy 507,9 miljoonaa euroa siirtoa talousarviosta valtion televisio- ja radiorahastolle Yleisradion julkisen palvelun kustannusten kattamiseen. Talousarvioesityksen mukaan määrärahaan ei tehdä vuodelle 2018 indeksin mukaista vuotuista korotusta.

Viestintävirasto hoitaa valtion televisio- ja radiorahaston kirjanpitoa ja toteuttaa määrärahasiirrot talousarviosta rahastoon. Viestintävirasto myös tilittää varat Yleisradio Oy:lle vahvistetun talousarvion ja rahaston käyttösuunnitelman puitteissa.

Viestintävirasto
Kommunikationsverket
Finnish Communications
Regulatory Authority

Itämerenkatu 3 A
PL 313
00181 Helsinki
Puhelin 0295 390 100
www.viestintävirasto.fi

Östersjögatan 3A
PB 313, FI-00181
Helsingfors, Finland
Telefon +358 295 390 100
www.kommunikationsverket.fi

Itämerenkatu 3A
P.O. Box 313, FI-00181
Helsinki, Finland
Telephone +358 295 390 100
www.ficora.fi

Valtakunnallisen laajakaistahankkeen tilanne ja eteneminen

Laajakaistahankkeen etenemisestä on laadittu erillinen PowerPoint-esitys valiokunnalle.

Miten varmistetaan TV-kanavien hyvä näkyvyys maan eri osissa?

Kaikkien vastaanotettavissa olevat tv-ohjelmistot

Ainoastaan Yleisradion sekä yleisen edun kanavien televisiolähetysten näkyvyys on turvattava kaikkiin koteihin. Velvoitteet tulevat Laista Yleisradio Oy:stä (1390/1993) sekä Tietoyhteiskuntakaaresta (917/2014). Tällä hetkellä yleisen edun kanavia ei ole, joten kaikille on saatavilla vain Yleisradion ohjelmistot.

Viestintävirasto on hiljattain saanut kaksi hakemusta ohjelmistotoimiluvan muuttamisesta Tietoyhteiskuntakaaren 29 §:n perusteella yleisen edun kanavan ohjelmistotoimiluvaksi. MTV Sisällöt Oy on hakenut muutosta MTV 3-kanavan ohjelmistotoimiluvan muuttamisesta ja Brilliance Communications Oy on hakenut AlfaTV:n ohjelmistotoimiluvan muuttamista yleisen edun kanaviksi.

Viestintävirasto on toimivaltainen käsittelemään hakemukset, mikäli kapasiteetista ei ole niukkuutta. Yleisradion ja yleisten edun ohjelmistot jaetaan maanpäällisen antennitelevision kanavanipussa A. Digitan ilmoituksen mukaan A-kanavanippuun mahtuu vielä yksi kanava eli ohjelmisto siten, että kenenkään nykyisistä toimijoista ei tarvitse luopua kanavapaikastaan A-kanavanipussa. MTV3:n ohjelmisto jaetaan jo A-kanavanipussa, joten vapaa kapasiteetti tulisi AlfaTV:n käyttöön. Näin ollen kapasiteetista ei ole niukkuutta.

Viestintävirasto käsittelee hakemuksia parhaillaan ja arvioi yleisen edun kanavan edellytysten täyttymistä. Tällä hetkellä toimijoilta odotetaan lisäselvityksiä edellytysten täyttymisen osalta ja hakemusten käsittelyä jatketaan selvitysten saavuttua.

Muiden vapaasti vastaanotettavien sekä maksu-tv-ohjelmistojen näkyvyysalueet

Ainoastaan Yleisradiolla ja yleisen edun kanavilla on velvoite turvata näkyvyys kaikille. Muiden kuin yleisen edun kanavien ohjelmistotoimiluvissa ei ole peittovelvoitteita, eikä niissä ole määrätty missä kanavanipussa ohjelmisto tulee lähettää. Yleisesti toimilupasääntelyn keventämisellä, esim. toimilupavelvoitteiden karsimisella, on haluttu edistää kotimaisen media-alan elinvoimaisuutta. Kaupalliset tv-yhtiöt eivät myöskään saa jakelukustannuksiinsa Yleisradion tavoin verotukea. Kaupalliset tv-yhtiöt voivat täten neuvotella ja päättää näkyvyysalueistaan markkinaehtoiselta pohjalta. Toukokuussa alkaneella toimilupakaudella osa tv-ohjelmista vaihtoi kanavanippua ja muutoksia tehtiin tällöin myös tv-ohjelmien peittoalueisiin, jolloin osalla tv-katsojista ohjelmatarjonta väheni.

Toimilupasääntelyn puitteissa näkyvyysalueiden laajentaminen on kuitenkin mahdollista, eikä se vaadi erillisiä viranomaispäätöksiä tai ohjelmistotoimilupien muuttamista. Mikäli kaupalliset tv-yhtiöt haluavat laajentaa tv-ohjelmiensa peittoalueita esimerkiksi saamansa palautteen pohjalta, ne voivat sopia asiasta suoraan jakeluoperaattorinsa kanssa (Digita tai DNA), jolloin peittoalueen laajennus hoidetaan operaattorin

toimesta. Antennitelevisiovastaanoton täydentämiseksi kaupalliset tv-yhtiöt ovat myös kehittäneet vaihtoehtoisia vastaanottotapoja ja suuri osa vapaasti vastaanotettavasta ohjelmistotarjonnasta on nykyisin tarjolla maksutta myös kaupallisten tv-yhtiöiden verkkopalveluiden tai mobiilisovellusten kautta. Näiden palveluiden käyttö edellyttää laajakaista- tai dataliittymää.

Maanpäällisiin antenni-tv-verkkoihin liittyvät peittovelvoitteet

Koko maassa näkyvät ohjelmistot jaetaan kanavanipussa A, jonka verkkotoimiluvan mukainen peittovelvoite on 100 % Manner-Suomen väestöstä. Mikäli alueella, jonka halkaisija on 20 km, havaitaan verkon peitossa vähintään 50 henkilöä kattava katve, verkkotoimiluvan haltijan tulee rakentaa verkko tälle alueelle. Maanpäällisen antenniverkon tulee kattaa 99,96 % väestöstä. Niille yksittäisille kotitalouksille, jotka ovat maanpäällisen verkon peittoalueen ulkopuolella, verkko-operaattorin tulee tarjota vaihtoehtoista vastaanottotapaa.

Viestintävirasto on pyytänyt selvitystä A-kanavanipun verkkotoimiluvanhaltijalta Digitalta siitä, miten se täyttää peittovelvoitteen niiden osalta, jotka eivät voi ottaa vastaan tv-lähetyksiä maanpäällisen antenniverkon kautta. Digita on selvittänyt että vaihtoehtoinen jakelutie on satelliittivastaanotto. Jos talous on sekä maanpäällisen- että satelliittivastaanoton osalta katveessa, tilanne ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Kanavanippujen B, C, D, E, F sekä VHF-A, VHFB ja VHFC rakentamista koskevat peittovelvoitteet ovat 60 - 90 % Manner-Suomen väestöstä. Kanavanipussa C on myös velvoite kattaa vähintään 50 henkilön katveet halkaisijaltaan 20 km olevan alueen sisällä.

Viestintävirasto valvoo peittovelvoitteiden täyttymistä pyytämällä verkko-operaattoreilta selvityksiä verkon peitosta. Mikäli epäillään että verkossa on katve, jonne verkko-operaattori on velvollinen rakentamaan verkkoa, Viestintävirasto pyytää verkko-operaattorilta selvitystä ja mittauksia. Viestintävirasto tekee myös tarvittaessa omia mittauksia verkon peiton todentamiseksi. Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa velvoittavan päätöksen verkon rakentamisesta.

Hyvän antenni-tv-vastaanoton varmistaminen

Kiinteistön omistaja vastaa siitä, että kiinteistössä on riittävän hyvä antennijärjestelmä tv-lähetysten vastaanottoon ja asukas vastaa vastaanottimensa laadusta. Viestintäviraston määräyksessä 65 määritellään mitä vaatimuksia asetetaan tv-vastaanoton antennijärjestelmälle. Antenni tulee muun muassa olla riittävän vahvistava ja se tulee sijoittaa riittävän korkealle (vähintään 5 metriä maan pinnasta). Myös vahvistimien käytöstä säädetään määräyksessä. Haastavissa vastaanotto-olosuhteissa esimerkiksi verkon peittoalueen reunalla voidaan edellyttää enemmän vahvistavaa antennia, joka sijoitetaan 10 metrin korkeuteen. Lisäksi määräyksessä säädetään antennin oikeasta suuntaamisesta. Antenni tulee suunnata siihen lähettimeen, josta tulee paras signaali. Jos antenni suunnataan johonkin toiseen lähettimeen esimerkiksi laajemman ohjelmatarjonnan toivossa, tv-vastaanotto voi epäonnistua liian heikon signaalin vuoksi. Vastaanottoa lähettimen suunnitellun peittoalueen ulkopuolella ei voida suojata tai turvata.

Verkko-operaattorit Digita ja DNA ovat verkkotoimiluvissa velvoitettuja neuvomaan kuluttajia antenni-tv-vastaanottoon ja tarvittaviin järjestelmiin liittyvissä asioissa. Viestintävirasto valvoo tämän velvoitteen toteutumista ja selvittää mahdollisia erimielisyyksiä.

Kun tv-lähetysten käytössä aiemmin olleen 800 MHz ja 700 MHz taajuusalueet osoitettiin 4G-matkaviestinverkoille, oli odotettavissa että lähellä tukiasemia tapahtuva tv-vastaanotto saattaa häiriintyä. Siksi matkaviestinverkkojen toimilupiin asetettiin velvoite poistaa tv-vastaanotolle aiheutuvat radiohäiriöt ilman kuluttajille aiheutuvia lisäkustannuksia. Matkaviestinverkko-operaattorit perustivat yhdessä Taajuustalkoot -palvelun, jota operoimaan he valitsivat Digitan. Palvelun kautta on poistettu kymmeniä tuhansia häiriöitä vuoden 2014 alusta lähtien. Viestintäviraston näkemyksen mukaan palvelu on toiminut hyvin.

Muissa tv-vastaanoton ongelmissa kuin 4G-verkkojen aiheuttamissa häiriöissä kiinteistön omistajan on huolehdittava antennijärjestelmän kunnostamisesta määräyksen 65 mukaiseksi. Viestintävirasto suosittelee aina ammattitaitoisen antenniasentajan käyttöä.

Mikäli asentaja toteaa mittauksin, että kiinteistöön ei voida järjestää laadukasta tv-vastaanottoa edes oikeanlaisella antennijärjestelmällä, hän kirjoittaa tästä lausunnon. Tämän lausunnon perusteella kiinteistön omistaja saa Digitalta katvetodistuksen. Todistus oikeuttaa Canal Digitalin satelliittikatvepakettiin, joka mahdollistaa Ylen ja yleisten edun kanavien vastaanoton. Kuluttaja maksaa omavastuun 60 € sekä antennijärjestelmän asennuksesta aiheutuvat kustannukset. Viestintävirasto on pyytänyt Digitaa selvittämään myös millä ehdoilla tällaisessa kiinteistössä voidaan vastaanottaa muitakin ohjelmistoja ja onko mahdollista saada rinnakaiskortti jotta kiinteistössä voidaan käyttää useaa televisiota. Näissä tilanteissa sovelletaan Canal Digitalin kaupallista hinnastoa. Haastavissa vastaanottotilanteissa on kuitenkin tavallista, että tv-signaalia kotitaloudessa yritetään ottaa vastaan maanpäällisen antenniverkon kautta ja satelliittivastaanottoa käytetään vain vararatkaisuna silloin kuin vastaanotto ei onnistu maanpäällisen antenniverkon kautta.